

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

Красій М.О.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

*Методичні вказівки для підготовки до
практичних занять*

*для студентів II курсу
ступеня вищої освіти «бакалавр»*

*Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»*

Івано-Франківськ
2020

УДК 342.951:351.813(477)

К 78

*Рекомендовано до друку методичною радою
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол № 4 від 03.07.2020 р.)*

Рецензенти:

І. Б. Медицький, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

Л. С. Мосора, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Красій М. О.

К 78 Адміністративне право: методичні вказівки для підготовки до практичних занять. Івано-Франківськ ІФНТУНГ, 2020. 35 с.

МВ 02070855-16069-2020

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Інституту гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу і призначені для практичних занять з дисципліни «Адміністративне право». У методичних вказівках коротко описано на що студент має звернути увагу при вивченні теми, що виносяться студентам на практичне заняття. Окрім того визначено найважливіші питання для самоконтролю та обговорення, до кожної теми наведено ситуаційні задачі. Поданий перелік нормативних актів та літератури.

Методичні вказівки призначені для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

УДК 342.951:351.813(477)

© Красій М.О., 2020

© Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практичні заняття з дисципліни «Адміністративне право» проводяться з метою закріплення теоретичних знань, опрацюванні законодавства і доктринальних напрацювань. Практичні заняття розвивають уміння логічно мислити і застосовувати отримані знання на практиці.

На практичних заняттях студенти повинні продемонструвати свій рівень оволодіння матеріалом та вміння працювати з нормативними актами і рекомендованою літературою.

Практичне заняття як правило розпочинається з короткого викладу основних теоретичних положень, що стосуються відповідної теми. Після цього студенти розкривають зміст винесених на розгляд питань згідно плану практичного заняття.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентом матеріалу, який виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять.

Навчальний час, відведений для аудиторної роботи студента, визначається навчальним планом, відповідно до часу відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять, самостійної й індивідуальної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми.

Зміст аудиторної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними вказівками викладача.

Підготовка до практичного заняття може включати:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- систематизацію вивченого раніше матеріалу;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовку та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.

До заняття також можуть відноситися творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання:

- дослідження практичних ситуацій;
- підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація;

- написання есе;
- складання і розв'язування задач;
- розробка моделей, явищ і процесів;
- анотація опрацьованої додаткової літератури;
- розробка і розв'язування тестових завдань;
- порівняльна характеристика вивчених явищ, процесів тощо;
- анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи;
- пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем;
- збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання:**

- використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства;
- знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування;
- знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування;
- знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування;
- розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень;
- уміти користуватися системою електронного документообігу;
- уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ

Однією з форм навчальних занять є практичне заняття. Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого для студентів організовується аналіз окремих теоретичних положень з дисципліни «Адміністративне право», формуються навички і вміння їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформульованих завдань. Основними завданнями практичного заняття є: поглиблення та уточнення знань, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи; нагромадження первинного досвіду з організації роботи та техніки управління; оволодіння початковими навичками роботи з нормативними документами.

Структурно практичне заняття включає попередній контроль знань, навичок і вмінь студентів; формулювання загальної проблеми та її обговорення за участю студентів; розв'язання задач та їх обговорення.

Перш, ніж приступити до розв'язання задачі, необхідно визначити, яких адміністративно-правових відносин вона стосується, вивчити відповідну навчально-методичну літературу, необхідні нормативно-правові акти.

Відповіді на поставлені в задачі питання повинні бути повними та обґрунтованими. Необхідно не лише вказати на можливі порушення норм чинного законодавства, а й визначити наслідки такого порушення і засоби захисту порушених прав. При цьому варто посилалися на конкретні статті, пункти нормативно-правових актів.

Під час розв'язання задач студенти мають керуватися наведеним нижче алгоритмом. Вирішення правового спору здійснюється в три етапи:

I етап – з'ясувальна частина;

II етап – підготовча частина;

III етап – письмова частина.

Перший етап – з'ясувальна частина – полягає у такому: з'ясування спірних обставин або тих, що порушують права чи інтереси держави, осіб; кваліфікація всіх обставин відповідно до норм чинного законодавства; попереднє вирішення проблеми відповідно до чинного законодавства.

Другий етап – підготовча частина – складається з таких дій: встановлення порядку захисту порушених прав чи інтересів (адміністративна відповідальність); встановлення форми захисту (позовна заява, скарга, заява тощо); перевірка дотримання строку позовної давності; визначення винної особи та особи, яка має право на звернення; визначення підвідомчості спору; визначення підсудності.

Третій етап – письмова частина – полягає у викладенні розв'язання. Письмова відповідь має містити: вказівку на суть порушеного права чи інтересу, у тому числі наводяться необхідні розрахунки (якщо умова задачі

дозволяє це зробити); мотивування власної позиції (при викладенні суті спору є обов'язковим), тобто посилення на нормативно-правові акти, які регулюють спірні відносини та вирішують спір по суті. При цьому потрібно враховувати положення щодо юридичної сили та дії нормативно-правових актів у часі та просторі; попередній висновок за кожним порушенням права чи інтересу; загальний висновок, який подається наприкінці відповіді.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва модуля, теми	Практичні заняття, год.		Форми контролю
	денна	заочна	
Модуль 1. Система та принципи адміністративного права	18		Модульна контрольна робота, екзамен
Тема. Адміністративне право як складова публічного права. Система адміністративного права.	2		
Тема. Принципи, джерела, механізми та норми адміністративного права.	2	2	
Тема. Суб'єкти публічного адміністрування як суб'єкт адміністративного права.	4	2	
Тема. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права.	2		
Тема. Інструменти публічного адміністрування.	4		
Тема. Адміністративна процедура.	2		
Тема. Адміністративні послуги.	2		
Модуль 2. Реформи в адміністративному праві.	18		Модульна контрольна робота, екзамен
Тема. Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність.	4		
Тема. Юридичний склад адміністративного проступку.	2	2	
Тема. Заходи адміністративної відповідальності.	4		
Тема. Проведення у справі про адміністративний проступок.	4		
Тема. Публічне адміністрування у деяких сферах.	4		
Всього	36	6	

МОДУЛЬ І. СИСТЕМА ТА ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Практичне заняття № 1 (2 год.)

Тема. Адміністративне право як складова публічного права. Система адміністративного права.

Методичні зауваження

При вивченні теми необхідно звернути увагу на визначення поняття, предмет і метод галузі адміністративного права України. Тому вивчення цієї теми слід почати з поняття терміна «адміністративне право». Потрібно визначити предмет галузі, структуру предмета галузі, а також визначити провідне місце галузі адміністративного права серед інших галузей права. Дана тема вивчається з метою розуміння того, що вона, як і конституційне право, опосередковує функціонування публічної влади в державі, тобто є правом державного управління, що передбачає владний вплив держави, в особі державних органів і посадових осіб, на різноманітні суспільні відносини.

Питання для обговорення:

1. Призначення адміністративного права.
2. Відносини, що складають предмет адміністративного права.
3. Метод правового регулювання адміністративного права.
4. Адміністративне право як галузь, наука та навчальна дисципліна.
5. Відмежування адміністративного права від цивільного права.
6. Система адміністративного України.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні критерії на підставі яких адміністративне право виокремлюють в самостійну галузь права.
2. Сформулюйте визначення сучасного адміністративного права.
3. Охарактеризуйте сучасну трансформацію у розумінні предмета адміністративного права.
4. Назвіть основні інститути адміністративного права.
5. Охарактеризуйте сучасну трансформацію методу адміністративного права.
6. В чому полягає мета адміністративно-правового регулювання?
7. Назвіть сфери суспільних відносин які регулюють норми адміністративного права.
8. Яке місце в системі національного права займає адміністративне право?

Практичні завдання:

1. Схематично зобразіть структуру предмета адміністративного права.
2. Визначте, які суспільні відносини регулюються нормами адміністративного права:
 - a) відносини, які виникають в процесі встановлення місцевих податків і зборів;
 - b) відносини, які виникають при вчиненні дисциплінарного проступку лікарем комунальної поліклініки;
 - c) відносини, які виникають в процесі управління трудовою діяльністю на приватному підприємстві;
 - d) відносини, які виникають в процесі формування депутатської фракції;
 - e) відносини, які виникають в процесі реєстрації нормативно-правових актів центральних органів виконавчої влади;
 - f) відносини, які виникають при заміщенні вакантної посади державного службовця;
 - g) відносини, які виникають при тимчасовому переведенні працівника державного університету;
 - h) відносини, які виникають при здійсненні ремонтних робіт у приміщенні райдержадміністрації;
 - i) відносини, які виникають при здійсненні державної реєстрації прав на нерухомість;
 - j) відносини, які виникають при розгляді судом спору про поділ майна;
 - k) відносини, які виникають в процесі розгляду судом справи про примусове видворення іноземця з України;
 - l) відносини, які виникають в процесі розгляду виконавчими комітетами сільських рад справ про проїзд по посвідченнях на чужому транспорті.
3. Складіть таблицю співвідношення найважливіших ознак адміністративного і цивільного права:

№ п/п	Ознака галузі права	Адміністративного права	Цивільного права
1.	Предмет регулювання		
2.	Метод регулювання		
3.	Суб'єкти права		
4.	Принципи права		
5.	Джерело права		
6.	Основні інститути галузі		

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Рекомендована література: 4, 6, 8, 13, 15, 35.

Практичне заняття № 2 (2 год.)

Тема. Принципи, джерела, механізми та норми адміністративного права.

Методичні зауваження

При вивченні теми необхідно звернути увагу на визначення «принципи адміністративного права», «джерела адміністративного права», «механізм адміністративно-правового регулювання», «адміністративно-правова норма», «адміністративно-правові відносини». Дана тема вивчається з метою розуміння зазначених понять.

Питання для обговорення:

1. Поняття та значення принципів адміністративного права.
2. Поняття та види джерел адміністративного права.
3. Механізм адміністративно-правового регулювання.
4. Норми адміністративного права. Адміністративно-правові відносини.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає значення принципів адміністративного права?
2. У чому полягає значення принципу верховенства права для публічного адміністрування?
3. Що розуміється під джерелом адміністративного права?
4. Яка система притаманна для джерел адміністративного права?
5. Яке значення мають джерела адміністративного права?
6. Розкрийте поняття та здійсніть класифікацію законів як джерел адміністративного права?
7. З яких елементів складається структура адміністративно-правової норми?
8. Дайте визначення адміністративно-правових відносин.

Практичні завдання:

1. Встановіть, які принципи адміністративного права порушені у наведених відносинах:

- a) незаконна заборона мирного зібрання;
- b) утворення органу виконавчої влади відповідно до Указу Президента України;
- c) надання незаконних пільг та переваг симпатикам провладної політичної партії;
- d) пріоритет політичної доцільності над правами людини;
- e) застосування методу катування в роботі правоохоронних органів;

2. Розмістіть подані нижче джерела адміністративного права у послідовності залежно від їхньої юридичної сили: Указ Президента України, Наказ міністерства, розпорядження голови обласної державної адміністрації, Конституція України, рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, закон України, постанова Кабінету Міністрів України, Конституція Автономної Республіки Крим, розпорядження голови районної державної адміністрації, постанова Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, рішення міської ради, міжнародний договір ратифікований Верховною Радою України, наказ керівника державного підприємства, постанова Верховної Ради України.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Рекомендована література: 1, 3, 4, 5, 7, 16.

Практичне заняття № 3-4 (4 год.)

Тема. Суб'єкти публічного адміністрування як суб'єкт адміністративного права.

Методичні зауваження

При вивченні теми необхідно звернути увагу на визначення суб'єкт публічної адміністрації, система органів виконавчої влади, органи місцевого самоврядування. Дана тема вивчається з метою визначення суб'єктів адміністративного права як учасників суспільних відносин, які мають

суб'єктивні права та виконують юридичні (суб'єктивні) обов'язки, встановлені адміністративно-правовими нормами.

Питання для обговорення:

1. Поняття суб'єктів публічного адміністрування (адміністративного органу).
2. Ознаки суб'єкта публічного адміністрування.
3. Групи суб'єктів публічного адміністрування.
4. Повноваження суб'єктів публічного адміністрування.
5. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування адміністративних повноважень.
6. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади.
7. Система органів виконавчої влади.
8. Рівні органів виконавчої влади в Україні.
9. Місцеві державні адміністрації.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягають поняття та система суб'єктів публічного адміністрування, схарактеризуйте їх ознаки.
2. Розкрийте групи суб'єктів публічного адміністрування.
3. Дайте визначення компетенції та повноваження суб'єкта публічної адміністрації.
4. Роз'ясніть положення Конституції України щодо ролі повноважень у діяльності суб'єктів публічної адміністрації.
5. Перерахуйте та схарактеризуйте способи наділення адміністративними повноваженнями.
6. Розкрийте рівні органів виконавчої влади, як вони співвідносяться між собою?
7. Які ознаки характеризують органи виконавчої влади?
8. У чому полягає роль Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади?
9. Розкрийте особливості публічних компетенцій державної служби, агентств та інспекцій.
10. Назвіть призначення військово-цивільних адміністрацій.
11. Який порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади?
12. Розкрийте роль суб'єктів місцевого самоврядування.
13. Які є види суб'єктів місцевого самоврядування?

Практичні завдання:

1. На засіданні уряду розглядався проект акта, яким визначався порядок ведення Державного земельного кадастру. У процесі обговорення документа з'ясувалося, що для запровадження зазначеного порядку необхідно вирішити питання налагодження роботи модуля автоматичної взаємодії із системою реєстрації нерухомого майна Мін'юсту України. У результаті Кабінетом Міністрів України було прийнято два документи: одним затверджено порядок ведення Державного земельного кадастру, а другим доручено Державному агентству земельних ресурсів України здійснити тестування автоматизованої Національної кадастрової системи, а також узгодити взаємодію із системою реєстрації нерухомого майна Мін'юсту України.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які акти можуть бути прийняті урядом у даному випадку?

2. Голова Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів видав наказ, яким затвердив Порядок проведення профілактичних щеплень в Україні. Міністр охорони здоров'я України скасував цей наказ, посилаючись на те, що згідно з Положенням про Міністерство охорони здоров'я України затвердження державних санітарно-епідеміологічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм належить до повноважень Міністерства.

Чи законно вчинив міністр? Хто уповноважений скасовувати акти центральних органів виконавчої влади?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 року №889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

3. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

5. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

Рекомендована література: 4, 6, 9, 11, 13, 18, 19, 28, 29, 30, 31.

Практичне заняття № 5 (2 год.)

Тема. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права.

Методичні зауваження

При вивченні теми необхідно звернути увагу на те, що публічна адміністрація має якнайповніше задовольняти права, свободи й законні інтереси невіддільних фізичних і юридичних осіб, можна говорити, що відповідно до спрямованості впливу публічної адміністрації приватним особам відведено провідну роль серед суб'єктів адміністративного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття, види приватних осіб як суб'єктів адміністративного права.
2. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи.
3. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи.
4. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягають особливості приватних осіб як суб'єктів адміністративного права?
2. Розкрийте адміністративно-правовий статус громадян України.
3. З'ясуйте адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
4. У чому полягає адміністративно-правовий статус об'єднань громадян?
5. Підприємства, установи в системі суб'єктів адміністративного права.
6. Що включає адміністративна правосуб'єктність приватних осіб адміністративного права?
7. Назвіть види суб'єктивних публічних прав приватних осіб.
8. У чому полягає зміст поняття «консультації з громадськістю»?
9. У чому полягає сутність права на звернення та які види звернень Вам відомі?
10. Схарактеризуйте пропозицію (зауваження), заяву (клопотання) і скаргу.
11. У чому полягає сутність права на доступ до публічної інформації?
12. У чому полягає сутність права на свободу мирних зібрань?

Практичні завдання:

1. Ознайомтесь із Законом України «Про звернення громадян» та охарактеризуйте порядок розгляду скарг та електронних петицій.
2. Представник релігійної організації повідомив міський виконавчий комітет про намір провести богослужіння на центральній площі міста. Секретар

міськвиконкому відповів листом, що релігійній організації необхідно отримати дозвіл органу місцевого самоврядування, адже на проведення публічних богослужінь не розповсюджується законодавство про мирні зібрання. В листі також було зазначено, що в разі недотримання цих вимог міськвиконком прийме рішення про заборону публічного богослужіння.

Проаналізуйте законодавство та з'ясуйте порядок проведення публічних заходів релігійними організаціями. Зверніться до приписів Конституції України та Кодексу адміністративного судочинства України та дайте відповідь на запитання: 1) який державний орган вправі прийняти рішення про обмеження права мирних зібрань; 2) за яких підстав може бути прийнято таке рішення; 3) який орган може ініціювати прийняття рішення про заборону проведення релігійною організацією публічного богослужіння?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 року №889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
6. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

Рекомендована література: 7, 8, 10, 11, 17, 20, 36, 37.

Практичне заняття № 6-7 (4 год.)

Тема. Інструменти публічного адміністрування.

Методичні зауваження

Вивчивши тему студент повинен знати, що таке інструмент публічного адміністрування, нормативний акт, адміністративний акт, адміністративний договір, адміністративний розсуд, електронне врядування.

Питання для обговорення:

1. Поняття, види та вибір інструмента публічного адміністрування.
2. Нормативний акт як інструмент публічного адміністрування.

2.1 Поняття, юридичне значення та ознаки нормативного акта суб'єкта публічного адміністрування.

2.2 Види та вимоги до нормативних актів. Порядок підготовки та ухвалення.

3. Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування.

3.1 Ухвалення, ознаки адміністративного акта та відмежування від інших актів (документів) суб'єкта публічного адміністрування.

3.2 Види адміністративних актів.

3.3 Процедура ухвалення (видання) адміністративних актів.

3.4 Чинність адміністративного акта.

4. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору.

5. Поняття, юридичне значення та ознаки плану як інструменту публічного адміністрування.

6. Поняття, сутність і види адміністративного розсуду.

7. Використання електронного врядування в публічному адмініструванні.

Питання для самоконтролю:

1. Які ознаки притаманні інструменту публічного адміністрування?

2. Які існують інструменти публічного адміністрування?

3. За якими правилами суб'єкти публічної адміністрації підбирають інструменти публічного адміністрування?

4. Яке юридичне значення має нормативний акт суб'єкта публічного адміністрування?

5. Здійсніть класифікацію нормативних актів.

6. Які вимоги висуваються до нормативних актів?

7. Які існують підстави для визнання нормативного акта протиправним?

8. За якими критеріями може бути здійснено класифікаційний розподіл адміністративних актів?

9. Чим відкликання адміністративного акта відрізняється від його скасування?

10. Схарактеризуйте стадії процедури ухвалення (видання) адміністративного акта.

11. Назвіть підстави визнання адміністративного акта недійсним. Які наслідки такого рішення?

12. Які підстави розмежування адміністративних і приватноправових договорів?

13. Які вимоги висуваються до адміністративних договорів? Які наслідки їх недотримання?

14. Які підстави визнання адміністративного договору нікчемним?

15. Що розуміється під актом планування і чим він відрізняється від адміністративних актів, нормативних актів та адміністративних договорів?

16. За якими критеріями можна класифікувати плани в діяльності суб'єктів публічного адміністрування?

17. Які існують елементи електронного врядування?

Практичні завдання:

1. Розглянувши колективну скаргу мешканців вулиці Б. від 26 січня 2010 року щодо триваючих порушень громадського спокою у нічний час біля торгового центру, розміщеного на цій вулиці, виконавчий комітет міської ради міста Н. 02 лютого 2010 року прийняв рішення про заборону торгівлі у нічний час алкогольними, слабоалкогольними напоями та пивом у закладах торгівлі міста Н., крім закладів громадського харчування.

Чи були порушені норми матеріального та процедурного права при прийнятті такого рішення виконавчого комітету міста Н.? Обґрунтуйте свою відповідь з посиланням на відповідні законодавчі приписи.

2. Складіть схему стадій адміністративного провадження та вкажіть основні дії, які вчиняються на кожній зі стадій.

3. ТзОВ «Обрій» звернулася до органу ДФС із заявою про надання податкової консультації щодо застосування одного з пунктів Податкового кодексу України. Отримавши відповідне роз'яснення, ТзОВ «Обрій» з ним не погодилося та керуючись п.1 ч.1 ст. 19 Кодексу адміністративного судочинства України (юрисдикція адміністративних судів поширюється на спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів), дій чи бездіяльності) звернулося до суду з позовом про визнання податкової консультації недійсною. Ознайомтесь із ст.ст. 52-53 Податкового кодексу України.

Проаналізуйте ситуацію. Чи є податкова консультація індивідуальним адміністративним актом? Назвіть ознаки індивідуальних адміністративних актів. Як повинен вирішити справу суд?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Податковий кодекс України: Закон України від 2.11.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Про адміністративні послуги: Закон України від 6.09.2012 №5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

6. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

7. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

8. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

Рекомендована література: 2, 4, 9, 11, 25, 26, 31, 32, 33, 38, 39.

Практичне заняття № 8 (2 год.)

Тема. Адміністративна процедура.

Методичні зауваження

При вивченні даної теми студент повинен знати, що, незважаючи на соціальну важливість і затребуваність адміністративних процедур, наразі в Україні ще не прийнято єдиного нормативно-правового акта рівня Закону, який би врегулював ці питання. Існує декілька альтернативних законопроектів, зокрема і проектів кодифікованих нормативно-правових актів. Водночас найбільш дотичними до проблематики правового регулювання адміністративних процедур вважаються закони України «Про звернення громадян» та «Про адміністративні послуги».

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки адміністративної процедури.
2. Види адміністративних процедур.
3. Принципи адміністративної процедури.
4. Учасники адміністративної процедури.
5. Стадії адміністративної процедури.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення та наведіть ознаки адміністративної процедури.
2. Наведіть підстави для класифікації та вкажіть види адміністративних процедур.
3. У чому полягає сутність реєстраційних, дозвільних та інспекційних процедур?
4. Проаналізуйте процедури щодо притягнення до адміністративної відповідальності та процедури за заявою особи.

5. Дайте визначення учасника адміністративної процедури. Схарактеризуйте адміністративний орган як учасника адміністративної процедури.

6. Проаналізуйте правовий статус адресата, заявника, заінтересованих осіб як учасників адміністративної процедури.

7. У чому полягає сутність представництва в адміністративній процедурі?

8. Підготовка справи до розгляду, розгляд і вирішення справи як стадії адміністративної процедури.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте сферу здійснення адміністративних процедур. Випишіть «заявні» та «втручальні» процедури.

2. Громадська організація «Право» звернулась до Львівської обласної державної адміністрації із запитом щодо проведення громадської експертизи та надання інформації щодо кількості проведених консультацій з громадськістю з найважливіших питань реалізації державної політики.

Чи поширюється на зазначені відносини Закон України «Про звернення громадян»? Яким нормативним актом визначена процедура розгляду та вирішення такого запиту?

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Про адміністративні послуги: Закон України від 6.09.2012 №5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

6. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

Рекомендована література: 5, 10, 11, 13, 14, 15, 26, 27, 32, 33, 36, 37.

Практичне заняття № 9 (2 год.)

Тема. Адміністративні послуги.

Методичні зауваження

Вивчивши тему студент повинен знати, що адміністративні послуги надаються лише обмеженим колом суб'єктів, і, на відміну від приватних чи інших публічних послуг, отримати адміністративну послугу особі можна тільки в одного суб'єкта – в одному органі. Наявність публічного елемента, наділеного владними повноваженнями, у відносинах у сфері надання адміністративних послуг, а також сувора регламентація порядку реалізації таких повноважень разом із законодавчим закріпленням.

Питання для обговорення:

1. Поняття, ознаки та види адміністративних послуг.
2. Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг.
 - 2.1 Суб'єкт звернення.
 - 2.2 Суб'єкт надання адміністративних послуг.
 - 2.3 Центри надання адміністративних послуг.
 - 2.4 Адміністратори.
3. Стадії процедури надання адміністративної послуги.

Питання для самоконтролю:

1. Які характерні ознаки мають адміністративні послуги?
2. Дайте письмову характеристику основних критеріїв класифікації адміністративних послуг. Результати оформіть у вигляді таблиці.
3. Які органи належать до суб'єктів надання адміністративних послуг?
4. Які адміністративні послуги населенню надають органи місцевого самоврядування?
5. Які бувають центри надання адміністративних послуг?
6. Схарактеризуйте способи надання адміністративних послуг.
7. Опишіть процедуру надання адміністративних послуг.
8. Що таке технологічна картка адміністративної послуги, який її зміст?
9. Які вимоги щодо якості надання адміністративних послуг?

Практичні завдання:

1. Серед перелічених нижче дій, виберіть ті, які є адміністративними послугами:
 - a) видача кредитів;
 - b) видача дозволів;
 - c) видача роз'яснень;

- d) видача свідоцтв;
- e) прийняття судом рішення в адміністративній справі;
- f) реєстрація фактів;
- g) реєстрація обов'язків;
- h) реєстрація об'єктів;
- i) легалізація суб'єктів;
- j) освітні послуги.

2. У місті Ч. створено Центр надання адміністративних послуг. Перелік адміністративних послуг, які надаються через центр надання адміністративних послуг включав, серед інших, також всі адміністративні послуги, які надаються Головним управлінням Держсанепідслужби у відповідній області.

Однак, Головне управління Держсанепідслужби продовжило приймати документи та видавати результати адміністративної послуги безпосередньо, а не через ЦНАП. Керівник ЦНАП звернувся до управління із проханням роз'яснити на якій підставі вони надають адміністративні послуги не через ЦНАП, зазначив, що це неправомірно, тож така діяльність має бути невідкладно припинена. Начальник Головного управління Держсанепідслужби вказав, що ніякого договору його управління з ЦНАП не уклало, тож звинувачення керівника ЦНАП безпідставні.

Дайте правовий аналіз ситуації.

3. Фізична-особа підприємець К звернулася до суду з позовом до виконавчого комітету міської ради про визнання неправомірною його діяльності та зобов'язати відповідача розглянути заяву про оформлення права власності на нерухоме майно відповідно до Закону України «Про звернення громадян». Позовні вимоги позивач обґрунтовує тим, що К. двічі зверталася до виконавчого комітету міської ради з заявою про оформлення права власності на нерухоме майно, які відповідачем не розглядалися, а відповідно до Закону України «Про звернення громадян» звернення, оформлені належним чином і подані у встановленому порядку, підлягають обов'язковому прийняттю та розгляду.

Представник міської ради зазначив, що дійсно має місце ненадання відповіді на заяву К., але вважає дії відповідача правомірними, оскільки їй було роз'яснено порядок видачі свідоцтва на право власності на нерухоме майно.

Чи поширюються норми закону України «Про звернення громадян» на вказані відносини? Проаналізуйте ситуацію та визначіть, чи були допущені порушення чинного законодавства виконавчим комітетом міської ради.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Про адміністративні послуги: Закон України від 6.09.2012 №5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

6. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

Рекомендована література: 4, 8, 9, 10, 11, 26, 27, 32, 33, 38, 39, 40.

МОДУЛЬ 2. РЕФОРМИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ.

Практичне заняття № 10-11 (4 год.)

Тема. Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність.

Методичні зауваження

Вивчивши тему студент повинен знати, що вчення адміністративного правопорушення як центральної категорії адміністративної відповідальності, визначення співвідношення понять: делікт – правопорушення – проступок, ознак правопорушення, особливостей юридичного складу.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення (проступку).
2. Відмежування адміністративного проступку від кримінального правопорушення.
3. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.
4. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
5. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Питання для самоконтролю:

1. Яке визначення наведено в КУпАП стосовно адміністративного проступку?

2. Які критерії відмежування адміністративного проступку від кримінального правопорушення?

3. Назвіть ознаки адміністративної відповідальності.

4. У чому полягають особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб?

5. Здійсніть відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.

6. У яких основних законах зосереджено норми, що встановлюють адміністративну відповідальність?

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю порівняльного аналізу:

КРИТЕРІЇ	ВИДИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ			
	дисциплінарна	адміністративна	кримінальна	цивільна
Нормативна основа				
Перед ким настає				
Суб'єкти відповідальності				
Характер санкцій				

2. З поданого переліку виберіть санкції, які належать до адміністративних стягнень: догана; громадські роботи; службові обмеження для військовослужбовців; арешт; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; попередження про неповну службову відповідність; оплатне вилучення предмета, які став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом правопорушення; зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого; адміністративний арешт; виправні роботи; сувора догана; конфіскація майна; позбавлення спеціального права, наданого даному громадянину (права керування транспортними засобами, права полювання); затримка до одного року у присвоєнні чергового рангу; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

3. Головний лікар воєнного госпіталю полковник Петренко М. із сином Сергієм, якому виповнилось 16 років, на службовій машині з водієм Сорокою А. в суботу 29 липня 2018 р. виїхав на полювання на фазана. Петренки полювали вдало, а Сорока жодного разу не влучив у ціль. Після полювання вони розпалили багаття. У зв'язку з цим головний лісничий склав три протоколи про порушення правил пожежної безпеки в лісах. Тут же на місці він виніс постанову про накладення на Петренка, його сина Сергія і Сороку

адміністративного штрафу із конфіскацією мисливської зброї. Петренко М. оскаржив постанову про адміністративне стягнення, мотивуючи це тим, що він є військовослужбовцем і адміністративну відповідальність несе згідно із дисциплінарним статутом.

Дайте правову оцінку цієї ситуації.

4. На підставі протоколу, складеного інспектором з охорони навколишнього середовища, керівник підрозділу Національної поліції розглянув справу механіка транспортного підприємства гр. В. про випуск в експлуатацію автомобіля, у якого вміст забруднюючих речовин у викидах перевищував установлену норму і на підставі ст. 80 КУпАП наклав на нього штраф у розмірі 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дайте провий аналіз даної ситуації. Вкажіть, чи правильно вирішена справа.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

6. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-08. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1246>

7. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Рекомендована література: 4, 6, 8, 13, 15, 35.

Практичне заняття № 12 (2 год.)

Тема. Юридичний склад адміністративного проступку.

Методичні зауваження

При вивченні даної теми студент повинен знати, що для того щоб виникли адміністративно-деліктні правовідносини, поряд із вищезазначеними ознаками адміністративної відповідальності потрібні ще й правові підстави, якими є

конкретні юридичні факти, тобто наявність у діях фізичних осіб складу адміністративного проступку.

Питання для обговорення:

1. Юридичний склад адміністративного проступку.
2. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте поняття юридичного складу правопорушення.
2. У чому полягає юридичний склад адміністративного проступку (об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона)?
3. Які має особливості юридичний склад адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі?

Практичні завдання:

1. 15 вересня 2016 р. був складений протокол про вчинення В., 1996 р. народження, адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 44 КУпАП. 18 листопада 2016 р. В. притягнутий до адміністративної відповідальності у виді громадських робіт строком на двадцять годин. Захисник В. не погодився з рішенням суду, а в апеляційній скарзі зазначив, що В. є неповнолітнім, тому до нього не може бути застосоване стягнення у виді громадських робіт, оскільки це перешкоджатиме його навчання у школі.

Чи правомірно судом було застосоване стягнення у виді громадських робіт? Відповідь обґрунтуйте.

2. 14 червня 2016 р. поліцейський зупинив транспортний засіб, яким керував М., за перевищення обмежень швидкості руху. Під час складання протоколу поліцейський вирішив перевірити водія на стан алкогольного сп'яніння. Після проведення огляду з використанням спеціальних засобів було встановлено наявність у крові 0,25 проміле алкоголю. Поліцейський склав протокол про вчинення М. адміністративних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 122 і ч. 1 ст. 130 КУпАП, та направив його до суду. 14 вересня 2016 р. суд, розглянувши матеріали адміністративної справи, виніс постанову про притягнення М. до адміністративної відповідальності у виді позбавлення права керування транспортними засобами строком на три роки.

Визначте правомірність дій працівника поліції. Чи законне рішення суду? Чи є підстави для оскарження постанови суду? Охарактеризуйте порядок накладення стягнення при вчиненні двох та більше адміністративних правопорушень.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Рекомендована література: 4, 7, 9, 10, 11, 15, 38, 39, 40.

Практичне заняття № 13-14 (4 год.)

Тема. Заходи адміністративної відповідальності.

Методичні зауваження

При вивченні даної теми студент повинен знати: у чому полягає мета адміністративного стягнення, до яких осіб можуть застосовуватися адміністративні стягнення, які є види адміністративних стягнень, у чому полягає основний зміст застосування адміністративних заходів впливу до неповнолітніх, правила накладення адміністративних стягнень, у яких випадках стягується судовий збір.

Питання для обговорення:

1. Поняття адміністративного стягнення.
2. Система й види адміністративних стягнень.
3. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків.
4. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає мета адміністративного стягнення?
2. До яких осіб можуть застосовуватися адміністративні стягнення ?
3. Розкрийте види адміністративних стягнень.
4. У чому полягає основний зміст застосування адміністративних заходів впливу до неповнолітніх?
5. Розкрийте правила накладення адміністративних стягнень.
6. Наведіть приклади відшкодування заподіяної шкоди.
7. У яких випадках стягується судовий збір?

Практичні завдання:

1. Громадянин В. Був притягнутий до адміністративної відповідальності за дрібне хуліганство і йому було визначено стягнення – 10 діб адміністративного

арешту. Гр. В. звернувся до судді з проханням відпустити його на похорон брата, який загинув в автомобільній катастрофі.

Що повинен зробити суддя?

2. Громадянин Н. Був затриманий за злісну непокору працівнику міліції 18 грудня 2010 р. в 17.00. 20 грудня 2010 р. в 10.00 суддя Франківського районного суду розглянув справу і наклав адміністративне стягнення у вигляді адміністративного арешту на 14 діб. Н. звернувся зі скаргою в апеляційний суд, який повернув скаргу без розгляду.

Чи мало місце порушення законності в цій справі.?

3. Адміністративна комісія розглянула справу про адміністративне правопорушення, яке вчинив громадянин М. І притягнула його до відповідальності за статтею 191 КпАП України, визначивши стягнення – оплатне вилучення зброї. М. оскаржив постанову адміністративної комісії в окружний адміністративний суд, але суд не прийняв скарги. Чи правильно зробив суд?

Дайте раду гр.М щодо його подальших дій.

4. Співробітниками Головного управління Державної служби надзвичайних ситуацій України у Рівненській області здійснено планову перевірку території, будівель та приміщень дитячого закладу оздоровлення і відпочинку санаторного типу “Агатівка” з метою додержання вимог законодавства у сферах пожежної та техногенної безпеки, цивільного захисту.

За результатами перевірки складений акт, яким встановлені порушення вимог Кодексу цивільного захисту України і Правил пожежної безпеки в Україні, що можуть призвести до виникнення масштабної пожежі, загибелі і травми людей, значних матеріальних збитків тощо.

Проаналізуйте чинне законодавство і з’ясуйте, які примусові заходи можуть бути застосовані в цій ситуації, до яких суб’єктів і в якому порядку.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Кодекс цивільного захисту населення: Закон України від 2.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

Рекомендована література: 4, 7, 9, 10, 11, 15, 20, 21, 36, 37.

Практичне заняття № 15-16 (4 год.)

Тема. Провадження у справі про адміністративний проступок.

Методичні зауваження

При вивченні даної теми студент повинен знати, що таке провадження у справах про адміністративні правопорушення, види проваджень, які є стадії провадження у справі про адміністративний проступок.

Питання для обговорення:

1. Стадії провадження у справі про адміністративний проступок.
2. Докази в справі про адміністративне правопорушення та їх оцінювання.
3. Розгляд справи про адміністративний проступок.

Питання для самоконтролю:

1. Які існують стадії провадження у справі про адміністративний проступок?
2. У чому полягає сутність складання протоколу у справі про адміністративне правопорушення?
3. Які органи та посадові особи уповноважені складати протокол про адміністративне правопорушення?
4. Розкрийте зміст та зазначте органи розгляду справи про адміністративний проступок.
5. Схарактеризуйте основні етапи розгляду справи про адміністративний проступок (підготовка справи, аналіз зібраних матеріалів, ухвалення постанови, доведення постанови до відома).
6. Які існують особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі?
7. Схарактеризуйте оскарження й перегляд постанови у справі про адміністративний проступок (порядок і строк оскарження постанови, результати перегляду, виконання постанови про накладення адміністративного стягнення).

Практичні завдання:

1. Назвіть стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення:
 - а) звернення постанови до виконання;
 - б) установлення фактичних обставин;
 - в) процесуальне оформлення результатів розслідування;
 - г) заслуховування справи;

- д) направлення матеріалів для розгляду за підвідомчістю;
- е) безпосереднє виконання;
- є) реалізація рішення;
- ж) підготовка справи до розгляду й заслуховування;
- з) порушення справи;
- и) ухвалення постанови;
- і) доведення постанови до відома;
- ї) оскарження постанови;
- й) перевірка законності постанови;
- к) винесення рішення.

2. Положення яких статей КУпАП необхідно аналізувати і враховувати при вирішенні питання про відповідальність за:

- доведення неповнолітнього до стану сп'яніння;
- дрібне хуліганство з боку військовослужбовця;
- вчинення дрібного розкрадання 15-річною особою;
- незаконне зберігання наркотичних засобів у невеликих розмірах 17-річною особою;
- неявку на виклик у військовий комісаріат без поважних причин;
- використання посадовою особою в особистих цілях наданого їй у службове користування транспорту;
- порушення правил про валютні операції з боку іноземця;
- вчинення посадовою особою корупційного діяння;
- порушення тиші в громадських місцях.

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Рекомендована література: 4, 7, 9, 10, 11, 24, 28, 29, 30, 31.

Практичне заняття № 17-18 (4 год.)

Тема. Публічне адміністрування у деяких сферах.

Методичні зауваження

При вивченні даної теми студент повинен пізнати спеціальне адміністративне право (публічне адміністрування в деяких сферах).

Питання для обговорення:

1. Публічне адміністрування у сфері юстиції.
2. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки.
3. Публічне адміністрування у сфері економіки.
4. Публічне адміністрування у сфері охорони здоров'я.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні напрямки роботи Міністра юстиції України та який порядок його призначення?
2. У чому полягає роль та які основні повноваження Державного секретаря Мін'юсту?
3. Яка структура Міністерства юстиції України?
4. У чому виявляються сутність та особливості публічного адміністрування у сфері національної безпеки?
5. Схарактеризуйте основні функції публічного адміністрування у сфері національної безпеки.
6. Схарактеризуйте особливості публічного адміністрування у сфері економіки.
7. Назвіть напрямки публічного адміністрування у сфері економіки.
8. Визначте особливості правового статусу загальних суб'єктів публічного адміністрування у сфері економіки

Нормативні акти до теми:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Рекомендована література: 4, 7, 9, 10, 11, 15, 36, 37, 38, 39, 40.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Авер'янов В. Людиноцентристська ідеологія як основа реформування українського адміністративного права в умовах інтеграційного процесу. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/493-stetse nko/21414-2012-06-20-10-58-46.html>
2. Адміністративне судочинство України: теорія та практика: монографія. Київ: ВАІТЕ, 2015. 288 с.
3. Бакуменко В. та ін. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Київ: Ліра–Київ, 2017. 256 с.
4. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. та ін. Адміністративне право: підручник. Харків : Право, 2013. 656 с.
5. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. та ін. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
6. Галуцько В., Курило В., Короєд С. та ін. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право. Навч. посіб. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Херсон: ОЛДІ - ПЛЮС, 2018. 446 с.
8. Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. Загальне адміністративне право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 568 с.
9. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
10. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
12. Колпаков В., Гордеев В. Теорія адміністративного проступку : монографія. Харків: Харків юридичний», 2016. 344 с.
13. Мельник Р., Бевзенко Р. Загальне адміністративне право: навчальний посібник. Київ: Ваіте, 2014. 376 с.
14. Овчарук С. Адміністративні процедури в умовах формування правової держави: проблеми теорії та практики реалізації: монографія. Київ, 2014. 355 с.

Додаткова література

15. Загальне адміністративне право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 568 с
16. Кравчук С. Й. Основи теорії держави і права: навч. посібник. Київ: Кондор, 2018. 192 с.
17. Красій М. О. До питання взаємозв'язку напрямів кримінально-правової та кримінально-процесуальної політики. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2017. Вип. 44. С. 137-147.
18. Красій М. Звільнення від кримінальної відповідальності як основа в Кримінальному кодексі України і процедура в Кримінальному процесуальному кодексі України. *Jurnalul juridic national: teorie și practică* № 2 (18). 2016. С. 136-140.
19. Красій М. О. Проблеми кримінально-правової та кримінальної процесуальної політики щодо заходів кримінально-правового характеру юридичних осіб. *Актуальні питання правової теорії та юридичної практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 12-13 серпня 2016 р.). Одеса, 2016. С. 98-101.

20. Красій М. О. Диференціація кримінальної відповідальності та її індивідуалізація в обвинувальному вирокі суду. *Актуальні питання державотворення в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених* (Київ 19 травня 2017 р.). Київ, 2017. Том II. С. 225-227.

21. Красій М. О. Роль органів місцевого самоврядування у протидії насильству стосовно дитини та за участю дитини. *Конституційні принципи місцевого самоврядування та регіональна політика ЄС: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Харків, 24 квітня 2020 р.) м. Харків, 2020. С. 240-243.

22. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

23. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-08. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1246>

24. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

25. Податковий кодекс України: Закон України від 2.11.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

26. Про адміністративні послуги: Закон України від 6.09.2012 №5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

27. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

28. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 року №889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

29. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

30. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

31. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

32. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

33. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

34. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права: монографія. 2-ге вид. Київ: Логос, 2014. 236 с.

35. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

36. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

37. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

38. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

39. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал». URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

40. Офіційний сайт Президента України «Офіційне інтернет-представництво». URL: <https://www.president.gov.ua/>

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗДАЧІ ЕКЗАМЕНУ З ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

1. Призначення адміністративного права.
2. Відносини, що складають предмет адміністративного права.
3. Адміністративне право як галузь, наука та навчальна дисципліна.
4. Відмежування адміністративного права від цивільного права.
5. Система адміністративного України.
6. Поняття та значення принципів адміністративного права.
7. Поняття та види джерел адміністративного права.
8. Механізм адміністративно-правового регулювання.
9. Норми адміністративного права. Адміністративно-правові відносини.
10. Поняття суб'єктів публічного адміністрування (адміністративного органу).
11. Ознаки суб'єкта публічного адміністрування.
12. Групи суб'єктів публічного адміністрування.
13. Повноваження суб'єктів публічного адміністрування.
14. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування адміністративних повноважень.
15. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади.
16. Система органів виконавчої влади.
17. Рівні органів виконавчої влади в Україні.
18. Місцеві державні адміністрації.
19. Поняття, види приватних осіб як суб'єктів адміністративного права.
20. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи.
21. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація.
22. Право на участь в ухваленні рішень.
23. Право на звернення.
24. Право на доступ до публічної інформації.
25. Поняття, види та вибір інструмента публічного адміністрування.
26. Поняття, юридичне значення та ознаки нормативного акта суб'єкта публічного адміністрування.
27. Види та вимоги до нормативних актів. Порядок підготовки та ухвалення.
28. Ухвалення, ознаки адміністративного акта та відмежування від інших актів. (документів) суб'єкта публічного адміністрування.
29. Види адміністративних актів.
30. Процедура ухвалення (видання) адміністративних актів.
31. Чинність адміністративного акта.
32. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору.
33. Поняття, юридичне значення та ознаки плану як інструменту публічного адміністрування.

34. Поняття, сутність і види адміністративного розсуду.
35. Використання електронного врядування в публічному адмініструванні.
36. Поняття та ознаки адміністративної процедури.
37. Види адміністративних процедур.
38. Принципи адміністративної процедури.
39. Учасники адміністративної процедури.
40. Стадії адміністративної процедури.
41. Поняття, ознаки та види адміністративних послуг.
42. Суб'єкт звернення.
43. Суб'єкт надання адміністративних послуг.
44. Центри надання адміністративних послуг.
45. Адміністратори.
46. Стадії процедури надання адміністративної послуги.
47. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення (проступку).
48. Відмежування адміністративного проступку від кримінального правопорушення.
49. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.
50. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
51. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
52. Юридичний склад адміністративного проступку.
53. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі.
54. Поняття адміністративного стягнення.
55. Система й види адміністративних стягнень.
56. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків.
57. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
57. Стадії провадження у справі про адміністративний проступок.
58. Докази в справі про адміністративне правопорушення та їх оцінювання.
59. Розгляд справи про адміністративний проступок.
60. Публічне адміністрування у сфері юстиції.
61. Публічне адміністрування у сфері національної безпеки.
62. Публічне адміністрування у сфері економіки.
63. Публічне адміністрування у сфері охорони здоров'я.

Навчальне видання

Красій М.О.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

*Методичні вказівки для підготовки до
практичних занять*

*для студентів II курсу
ступеня вищої освіти «бакалавр»*

*Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування*

Підписано до друку 3.07.2020.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура "Times New Roman". Ум. друк арк. 9,3
Наклад 300 пр. Зам. № 95 від 3.07.2020.